

HET RECHT VAN DE ZEE OP DE HELLING ...

In het Januarinumnummer van „Nautilus” verscheen van de hand van zijn maritieme medewerker, de heer J. Vynckier hieromtrent een belangrijk artikel.

We hebben in ons blad daarover en over wat te Caracas besproken werd, reeds veel geschreven.

Het artikel van de heer Vynckier laten we hierna volgen.
Het zal talrijke van onze lezers ten zeerste interessant zijn.

INLEIDING

De derde VN-koferentie over het Zeerecht te Caracas, is donderdag 22 augustus 1974, na een zitting van tien weken afgesloten. Meer dan 5.000 afgevaardigden van 146 landen hebben de koferentie bijgewoond.

Men weet welke belangrijke problemen er op de agenda stonden : de afbakening van de territoriale zee, die de maritieme naties gaarne beperkt zouden zien tot 12 zeemijl; het statuut van deze territoriale wateren, voornamelijk wanneer ze betrekking hebben op zeeëngten die openstaan voor het internationale scheepvaartverkeer; het statuut van de archipels, de eilanden, de volle zee; de uitbating van de ondergrond in de internationale zone; de rechten van de kuststaten op de minerale stoffen en op de biologische opbrengst (visserijrechten), alsmede hun bevoegdheden, hun rechten en verplichtingen in verband met de preventie en de strijd tegen de verontreiniging van de zee, en tenslotte het regime waaronder het wetenschappelijk onderzoek in de oceanen zal gebeuren.

Over geen enkel belangrijk onderwerp werd er volledige overeenstemming bereikt en na ruim twee maanden debatteren hebben de afgevaardigden als eindverslag slechts een balans van hun meningsverschillen kunnen opstellen. Nochtans lijkt het akkoord volgend jaar niet onmogelijk.

HET INTERNATIONAAL ZEERECHT IN HET VERLEDEN

De mens begaf zich reeds op de oceanen lang vóórdat er van enige reglementering sprake was. Door het contact tussen de volkeren ontstonden er gewoonten en gebruiken, die een voorname rol hebben gespeeld bij het tot stand komen van het internationaal zeerecht.

Het is Hugo Grotius, de Nederlandse rechtsgeleerde die door de publicatie in 1609 van zijn beroemd werk «Mare Liberum» een belangrijke bijdrage heeft geleverd tot de uniformisatie van het internationaal zeerecht en meteen het beginsel van de vrijheid van de volle zee heeft verdedigd als zijnde een onwrikbare natuurwet.

Hij maakte een duidelijk onderscheid tussen het deel van de oceaan langs de kusten en de hoge zee, die volgens hem moest openstaan voor iedereen.

Hierdoor ontstond het principe van de «territoriale zee», een betrekkelijk smalle kuststrook, waarover de oeverstaat soeverein bleef en waarbinnen de nationale wetten en reglementering toepassing vonden.

De theorie van H. Grotius gaat nog steeds mede alhoewel de gebruikte argumenten thans verschillend zijn.

De codificatieconferentie van het internationaal recht die in 1930 te Den Haag door de Volkerenbond werd bijeengeroepen deed een poging om de breedte van de territoriale wateren vast te leggen, evenwel zonder gunstig resultaat.

GENEVE 1958

De eerste officiële codificering van het internationaal publiek zeerecht is het resultaat van de besprekingen op de diplomatieke conferentie van Genève 1958 waar, onder de auspiciën van de Verenigde Naties vier conventies werden aanvaard :

1. Verdrag inzake de territoriale zee en de aansluitende zone (1)
2. Verdrag inzake de volle zee (2)
3. Verdrag inzake het continentaal plateau (3)
4. Verdrag inzake de visserij en de instandhouding van de levende rijkdommen van de volle zee (4).

België heeft deze verdragen goedgekeurd bij de wet van 29 juli 1971 met uitzondering van het verdrag inzake het continentaal plateau, wegens het ontbreken van een aanvaardbaar criterium voor de precieze begrenzing of afbakening van het continentaal plateau.

De passende bepalingen van het Geneefse verdrag werden evenwel opgenomen in de wet van 13-6-1969.

De resultaten van Genève waren geenszins onbelangrijk ook al bevatte de eigenlijke inhoud niet veel meer dan een eerste stap naar een grondige en definitieve regeling van de behandelde problematiek. De eeuwige twistpunten, zoals de breedte van het continentaal plateau, waren niet opgegeven.

In 1960 werd door de algemene vergadering van de V.N., een tweede zeerechtconferentie samengeroepen te Genève om opnieuw de vraagstukken te behandelen in verband met de begrenzingen van de territoriale zee en de visserijzones.

Men is tot geen resultaat gekomen, zodat aan de verwarring in verband met de hoegrootheid van deze zones nog geen einde kwam. Wel werd er een resolutie goedgekeurd waarbij de conferentie aandrong op een nauwere technische samenwerking wat betreft de visserij.

EVOLUTIE SEDERT 1960

Het volstaat even een blik te werpen op de huidige politieke kaart van de wereld om vast te stellen welke grondige wijzigingen ze sedert 60 heeft ondergaan.

Tientallen landen van de derde wereld zijn onafhankelijk geworden of worden dit binnenkort. Deze nieuwe staten, die niet tot de conferentie van Genève zijn toegetreden, achten zich niet gebonden door een internationaal gewoonterecht dat voorbijgestreefd is en dat niet meer beantwoordt aan de economische noden van vandaag.

Deze landen hebben thans hun politieke ambities gericht op sommige gedeelten van de zee, waarvan tot hiertoe aanvaard werd dat ze aan niemand toebehoorden en die onderworpen waren aan het vrijheidsbeginsel (van scheepvaart, van overvliegen, van exploitatie van de bodem, van wetenschappelijk onderzoek, enz.).

Volgens hen zijn het alleen de grote zeemogendheden geweest die uit deze vrijheden profijt hebben gehaald. De zeemogendheden anderzijds willen een einde stellen aan de unilaterale toedigening door sommige landen van de derde wereld, waarvan er sommigen hun territoriale wateren uitgebreid hebben tot 200 zeemijl uit de kust en waarvan de meesten voor deze zone soevereine en exclusieve rechten opeisen niet alleen op de biologische opbrengsten (zevisserij) maar evenzeer op de rijkdommen van de bodem en de ondergrond.

In hun bekommerning om vóór alles het maritiem verkeer te beschermen, zowel uit commerciële overwegingen teneinde hun bevoorrading in grondstoffen veilig te stellen, als om strategische redenen, willen de grootmachten alles in het werk stellen om de breedte van de territoriale zee te beperken tot maximum 12 zeemijl en willen zij de vrije doorvaart door de zeestraten verzekerd zien blijven.

De leemten die Genève heeft gelaten zijn nog akuter geworden door de wetenschappelijke en technische vooruitgang van de laatste jaren die thans de exploitatie van de rijkdommen van de zeebodem op theoretisch onbeperkte diepten mogelijk maakt en de bewustwording van de internationale gemeenschap van de noodzakelijke bescherming van het zeemilieu tegen elke vorm van verontreiniging.

De geschetste evolutie maakte bijgevolg het bijeenroepen van een nieuwe conferentie over zeerecht onontbeerlijk.

DE VOORBEREIDING VAN DE CONFERENTIE VAN CARACAS

De kwestie van de pacifistische bestemming van de zeebodem, gelegen buiten de grenzen van de nationale jurisdictie, stond reeds ingeschreven op de agenda van de algemene vergadering van de Verenigde Naties in 1967, die toen beslist heeft een speciaal comité in het leven te roepen dat gelast werd met de studie van het probleem.

Het was uiteindelijk in december 1970 dat de V.N. in algemene vergadering plechtig verklaard hebben dat de bodem en de ondergrond van

(Vervolg blz. 7)

(Vervolg van blz. 6)

de zeeën en oceanen die buiten de nationale rechtsbevoegdheid vallen, en de rijkdommen van diezelfde hoge zee, het gemeenschappelijk erfdeel van de mensheid zijn. Terzelfdertijd werd besloten in 1973 de conferentie samen te roepen en aan het Comité, dat inmiddels was uitgebreid tot 91 leden, werd gevraagd de voorbereiding hiertoe aan te vangen.

Zodoende werd de derde zee-rechtconferentie te New York geopend op 3 december 1973 met een korte zitting gewijd aan de organisatie en de procedurekwesties.

CARACAS 1974

In zijn toespraak ter gelegenheid van de opening van de conferentie te Caracas op 20 juli 1974 bekleemtoonde de secretaris-generaal van de V.N. dhr. Kurt Waldheim, de noodzaak om tot een nieuw evenwicht te komen dat zou toelaten de rijkdommen van de zee uit te baten, rekening houdend met de belangen van iedereen.

Hoe hemelsbreed de belangen, en dus ook de ingenomen stellingen uiteenlopen moge blijken uit een kort overzicht van de knelpunten van de voornaamste agendapunten.

DE BEGRENZING VAN DE TERRITORIALE ZEE EN/OF DE VISSERIJZONES; HET CREEREN VAN EEN ECONOMISCHE ZONE OF PATRIMONIALE ZEE...

De drie-mijlenzone van de territoriale zee (5), die nog door sommige landen wordt aangehouden is geen regel van positief recht. Nadat noch in 1958, noch in 1960 overeenstemming werd bereikt over de breedte van de territoriale zee hebben een hele reeks staten unilateraal, hetzij de territoriale zee uitgebreid, hetzij uitsluitend visserijrechten opgeëist in zones die varieerden tussen 3 en 200 zeemijl (6).

Door verdragen werd aan sommige kuststaten uitsluitende bevoegdheid inzake visserij verleend in een zone van de volle zee (7), of werd er aan andere vissers dan die van de kuststaat, het recht verleend te vissen in de territoriale zee of de uitsluitende visserijzones (8).

Het theoretisch onderscheid tussen de soevereiniteit van de kuststaat over de territoriale zee en de vrijheid op volle zee, is inzake visserij niet meer houdbaar. Een nieuw belangrijk probleem wordt gesteld door de ontwikkeling van de techniek. Sommige ontwikkelingslanden, die zelf niet over de uitrusting beschikken om de visserij voor hun eigen kusten op lonende wijze te bedrijven, moeten machteloos toezien hoe geperfectioneerde vissersvloeden van ontwikkelde landen de nog rijke visgronden komen uitputten.

Alhoewel er te Caracas een brede consensus voor het aanvaarden van een 12 mijlenzone voor de territoriale zee in het verschiep lag en er in brede kring begrip bestond voor het creëren van een economische zone van 200 mijl daarbuiten, waarvan de biologische en eventueel de minerale opbrengsten aan de kuststaat zouden ten goede komen, bleek er over de inhoud van laatstgenoemd idee zoveel meningsverschil te bestaan dat men niet tot een akkoord kon komen.

J. VYNCKIER
(† vervolgt)

- (1) In werking getreden op 10-9-1965
- (2) In werking getreden op 30-9-1962
- (3) In werking getreden op 10-6-1964
- (4) In werking getreden op 20-3-1966
- (5) De breedte van de territoriale zee werd lange tijd bepaald door de «cannon-shot-rule» of het verste schotbereik van de kustbatterij. Tot 1793 : 1 tot 2 zeemijl. Tijdens Napoleon : 3 zeemijl.
- (6) Breedte van de territoriale zee :
3 mijl voor België, Denemarken, Frankrijk, V.S.A., Zaïre e.a.;
6 mijl voor Griekenland, Israël, Italië, e.a.;
12 mijl voor Communistisch China, U.S.S.R., e.a.;
50 mijl voor Chili;
200 mijl voor Argentinië, Brazilië, Peru e.a.
- (7) Het verdrag van Londen (9-3-1964) inzake de visserij kent de kuststaten een uitsluitende visserijzone toe van 6 zeemijlen gemeten van de basislijn van de territoriale zee.
- (8) Het visserijverdrag van 1964 voorziet uitdrukkelijk (art. 10) de uitzonderingsregimes o.m. tussen de lidstaten van de E.E.G. Inderdaad, het E.E.G.-verdrag berust o.m. op het beginsel van de niet-discriminatie tussen de lidstaten inzake het vrij verkeer van personen, diensten, goederen en kapitalen. Derhalve kunnen vissers; onderdanen van de E.E.G.-landen principieel visrechten uitoefenen in de territoriale zee en in de uitsluitende visserijzones van de overige partners (cfr. KB van 10-5-1971 houdende toelating tot uitoefening van de visserij in de territoriale wateren door vissersvaartuigen varende onder de vlag van één der lidstaten en ingeschreven op het grondgebied van de E.E.G.).

BUITENGEWONE ALGEMENE VERGADERING VAN DE REDERSCENTRALE VZWO

We vernemen dat op vrijdag 24 januari te 10 uur in de Conferentiezaal van het Stadhuis te Oostende een BUITENGEWONE ALGEMENE VERGADERING van de Rederscentrale V.Z.W.O. doorgaat.

Deze vergadering is het gevolg van de herenigingsonderhandelingen op beroepsvlak die sedert meer dan een jaar plaats grijpen en waaruit eindelijk een voorstel tot statuutwijzigingen is gegroeid tengevolge waarvan ook alle beheerders van Oostende ontslag hebben genomen en tot de aanstelling of heraanstelling van de beheerders (10) voor Oostende zal worden overgegaan.

Door het sekretariaat van de Rederscentrale werd hieromtrent geen bericht uitgezonden en pas heden donderdagmorgen werd de lijst van de kandidaten bekend, zodat veel leden niet alleen de gelegenheid niet hebben de zaak te wikken en te wegen, maar er zelfs zijn die beweren geen uitnodiging ontvangen te hebben.

Gezien de belangrijkheid van deze vergadering worden alle leden nochtans aangeraden deze bij te wonen. Zij die belet zijn kunnen gebruik maken van een volmacht.

Het gaat hier inderdaad over statuutwijzigingen waaromtrent de wet voorziet dat voor de goedkeuring ervan 2/3 van de leden aanwezig of vertegenwoordigd moeten zijn. Ingeval het voorziene aantal leden niet aanwezig of vertegenwoordigd is moet een tweede vergadering worden belegd, die dan geldig kan beslissen, ongeacht het aantal aanwezigen.

Alhoewel het sekretariaat in een waas van geheimzinnigheid werkt vernemen we bij het ter perse gaan dat hiernavolgende reders hun kandidatuur hebben gesteld:

Anseu Michel — Bauwers Raymond — Bostoen André — Decroon Lucien — Deschepper Frans — Haelewyck Daniel — Hennaert Pedro — Lambregt Marcel — Lebluy Gilbert — Maes Frans — Menu Camiel — Pinteelon Henri — Schram Camiel — Serie Frans — Seghers Jacques — Van der Veer Frans — Vanlul André — Verleene Engel — Vieren Robert — Mevr. Vincent Verhaeghe.

LOSSE PUNTJES

Volgens „World Fishing” wordt de vraag tot subsidiering van de Britse visserij sterker en sterker. Men spreekt van een cijfer van £10 tot £20 miljoen.

De reders staan immers voor belangrijke stijgingen van de uitbatingkosten (brandstof, lonen, vistuig, krediet), die overigens niet in de afslagprijzen kunnen worden berekend. (lees : afgewenteld).

Voor een diepzeetruiler bv. wordt tegen september 1975 een verlies van £55.000 verwacht. Bij de kleinere visserij is de toestand evenmin rooskleurig : er is minder interesse o m o p z e e t e g a a n, de prijzen zijn laag en er zijn tal van schepen te koop.

Voor de handel en de industrie is de prijsvorming vrijer, maar zij zijn toch afhankelijk van wat de konsument wil betalen. De grens schijnt te zijn bereikt, zodat de handel en de industrie eveneens in moeilijke papieren komen te zitten.

De toestand zien de Britten als onmogelijk en onhoudbaar. Vandaar de roep om subsidies. Hierbij willen we echter bedenken dat misschien alle quoteringssystemen overbodig zullen worden. Doch eerst zien.

X X X

Noorwegen zou, eveneens volgens „World Fishing”, een economische boom kennen, dank zij de oliereserves en olieexport. En positief voor de visserij is ook dat de vloot onaf-

hankelijk is van de invoer van brandstof tegen hoge prijzen. Overigens, een groot gedeelte van de Noorse vangsten wordt uit de kustwateren aangevoerd door kleinere schepen die passieve visserijen beoefenen en weinig brandstof nodig hebben.

Het is echter al geen goud dat blink.....

Noorwegen heeft ook problemen, o.m. met de quoteringregeling voor arctische kabeljauw, met de 50 mijl visserijzone, met de vier gesloten trawlgelieden en met een teruglopende afzet in de U.S.A.

En er is de vrees dat vissers naar de olie-industrie zullen overlopen.

X X X

In Schotland nemen de conflicten toe tussen de visserijmiddelen en de maatschappijen die olie winnen in zee. Er zijn klachten vanwege de vissers over verlies van vistuig, verlies van visgronden, defekten aan motor, enz.

Wie behoort de zee nu in de eerste plaats ?

X X X

Japan verhoogt zijn visserijspanning in de Middellandse Zee. Goede vangsten van tonijn worden er gemaakt (2 tot 7 ton per dag) en de afzet in Japan verloopt goed. Vandaar dit gevolg : nog meer willen vangen.